

M SVERIGES VÄGTIPS

Italien

Till Medelhavet, Venedig och Toscana

Dolomiterna

Kavalleriparad i Turin.

Schweiz (Genèvesjön)–Turin/Torino–Medelhavet

Gränstunneln **Grand St-Bernard/Gran San Bernardo** öppnade 1964. Mont Blanc kallas nu Monte Bianco. Matterhorn heter Monte Cervinia.

Aosta fick sitt namn efter romerske kejsaren Augustus. Många lämningar från den tiden. I **Nus** tillverkas den goda osten Fontina.

Följ Aostadalen österut. Mäktiga borgar påminner om forna orostider. I **Verrès** och **Issogne** ett par av de ståtligare. Från **Ivrea** kom en gång skrivmaskiner av märket Olivetti.

I **Biella** tillverkas eleganta tyger och kläder. Många fabriksbutiker som Zegna i Sandigliano. Norr om Biella, på 1 200 meters höjd, ligger klostret Santuario di Oropa.

Risodling är inte så vanlig i Europa. Men norr om **Vercelli** skördas rundkornigt ris, stommen i en äkta risotto. Kring **Casale Monferrato** är det också trevligt att köra.

Från **Asti** kommer bubbelvinet Spumante och röda vinet Barbera. Vindlande gränder och medeltida torn. Trivsamma **Alba** bjuder på andra godsaker, som nötkockladpålägget Nutella och den dyrbara vita tryffel, en oöverträffad smaksättare i all matlagning.

Väster och söder om Alba ståtliga borgar, vinodlingar och hasselnötslundar. Se **Serralunga** med vingården Fontanafredda, tryffelhundarnas **Roddi** och snigeluppfödningen i **Cherasco**. Vidunderlig utsikt från **La Morra**. I Barolo produceras några av Italiens bästa rödviner.

Aostadalen

Turin/Torino känns nästan som Milano. Stil, puls och tradition. Fiat och fotbollslaget Juventus. Sydost om Turin, i byn **Pessione** utanför Chieri, tillverkas aptitretaren Martini.

Savigliano, **Saluzzo** och **Fossano** är pausplatser söder om Turin, väster om A6. **Trinità** har ett kloster från 1000-talet.

Cúneo har ett vackert centrum i gammal stil. Sedan klättrar vägen uppför. Stanna till i **Borgo San Dalmazzo** och i semesterorten **Limone**.

Till **Tende** i Frankrike leder en lång tunnel. Före 1947 hörde området till Italien. Vägen ringlar söderut, i en vacker dalgång till **Ventimiglia**.

Cúneo

Schweiz (Lugano)–Milano–Medelhavet

Ställ bilen i gränsstaden **Como**. Båtbussar sicksackar mellan småstäderna vid Comosjön. Enastående vackert! Armani har en outlet i Vertemate, söder om Como.

Från **Saronno** norr om Milano kommer mandellikören Amaretto DiSaronno.

Klassisk Formel 1-bana i **Monza**. I domkyrkan langobardernas uråldriga järnkrona, använd senast vid Napoleons kejsarkröning 1805.

Bergamo ligger fem mil nordost om Milano. Här landar flyg från Sverige. Stadsdelen Città Alta uppe på kullen ska man se. Piazza Vecchia och Piazza Duomo kantas av sköna byggnader.

Strax öster om Milano, **Gorgonzola**, känd för läckert krämig mögelost. Just här tillverkas den inte längre. Däremot på många andra platser i Milanoområdet.

Milano kräver flera dagar. Lyxigt, raffinerat och samtidigt trivsamt. Lämna bilen utanför centrum.

Vigevano sydväst om Milano har ett stilig torg, Piazza Ducale. Klostret Certosa di Pavia räknas till Italiens främsta byggnadsverk. Staden **Pavia** imponerar också. Se San Michele, där Fredrik Barbarossa kröntes år 1155.

Till **Alessandria** går biltåg från Hamburg. Här tillverkas hattar av märket Borsalino. Ta en tur i deras hattmuseum. I närheten **Marengo**, där Napoleon segrade år 1800. Efter fältslaget blev han serverad Kyckling Marengo. I **Mombaruzzo** köper man goda mandelkakor.

Romarstaden **Acqui Terme** vilar på källor med hett svavelvatten. Här och var bubblar det fram. I paviljongen La Bollente håller vattnet 75 grader.

Hamnstaden **Genua/Genoa** är ruffig, grandios och spännande. Stort sjöfartsmuseum i hamnen. I kvarteren ovanför ett virrvarr av gränder. Bergbana till Monte Righi. Pastasåsen pesto kommer från Genua. Liksom jeans, som ursprungligen bars av hamnarbetare i staden.

Medelhavskusten västerut kallas Riviera di Ponente. Fram till **Savona** mest industrier. Sedan havsutsikter, skönare ju längre västerut du kommer. Badorterna ligger på rad. Blomsterkusten runt **San Remo** förser svenska Nobelfesten med blomsterprakt. Att glada bagare huserar här visste redan Evert Taube.

*Bosco Verticale,
två gröna
skyskrapor,
mitt i
Milano.*

Österrike–Verona–Venedig

Längs Gardasjön ...

Limone

I **Brénnero/Brenner** leder höga Europabrücke in i Italien. Men du är fortfarande i Tyrolen. Först söder om **Bolzano/Bozen** skyltas ortnamnen enbart på italienska.

Vipiteno/Sterzing, tjugisig tyrolerstad med fina målade hus. Hotel Elephant i **Bressanone/Brixen** är ett övernattningsställe med traditioner.

Biskopsstaden **Trento** blandar österrikiskt och italienskt. Promenera i kvarteren runt stliga Piazza Duomo. **Rovereto** var omstritt under första världskriget. Krigskyrkogård och museum.

Riva ligger vackert vid Gardasjöns nordspets. Ställ bilen för att ta båten och gå av och på där det ser trevligt ut. Sjön är djup, 346 meter som mest.

På västsidan **Limone**, där citronträd klamrar sig fast längs klippkanterna. Stanna till i idyllen **Gargnano**, och i populära **Gardone** med knotiga olivträd och cyresser.

På östsidan **Malcesine**. Tjugisig hamnbassäng kantad av restauranger och caféer. Ta linbanan upp till toppen av Monte Baldo.

Andra pärlor är **Torre del Benaco**, och **Garda** med härlig strandpromenad. **Bardolino** är känt för sitt rödvin, **Cisano** för olivolja.

Mellan **Lazise** och **Peschiera** Italiens största nöjespark Gardaland, som är besöksvärd även för vuxna. **Sirmione** ligger vackert på en udde ute i sjön. Var beredd på många turister!

I **Verona** utspelades den sorgliga sagan om Romeo och Julia. Fast Julias balkong är fusk, den kom på plats först 1928. Piazza delle Erbe är Italien i ett nötskal. Sommartid opera under bar himmel i romerska arenan. Rödvinet Valpolicella och det vita Soave kommer från Verona.

Vicenza präglas av 1500-talsarkitekten Palladio. Kopior av hans Villa Rotonda finns det gott om i Europa och USA. I **Padoa/Padua** ser man Cappella degli Scrovegni och 1300-talsmålaren Giottos freskmålningar. Flera fina torg, som Piazza della Frutta och Piazza delle Erbe.

Sydväst om Padua kurorter och trevliga småstäder ned mot **Monselice** och **Este**. Österut en trevlig väg längs floden Brenta, förbi **Strà**, **Dolo** och **Mira**. Vägen kantas av venetianska adelspalats.

Mestre är trist, men hotell och parkering kostar mindre här än i **Venedig**. I Venedig parkerar du dyrt i p-hus vid Piazzale Roma. Billigare i Punta Sabbioni, på landtungan söder om Jesolo. Båtbussar tar dig in till Markusplatsen. Öarna Murano, Burano och Torcello är lika sevärda som Venedig.

... eller över Dolomiterna

Brennerpasset–Bressanone, se ovan.

Vik sedan av mot **Ortisei** och kör den spektakulära vägen över Sellapasset (maj-okt) till **Canazei**. Vidare över Pordoi- och Falzaregopassen till skidorten **Cortina**.

Fortsätt söderut från Cortina. I **Pieve di Cadore** föddes konstnären Tizian. **Belluno** har ett fint torg, Piazza del Mercato.

Bassano del Grappa ligger trevligt vid floden Brenta. Här utkämpades hårda strider mellan Italien och Österrike 1917–18. Grappa är Italiens svar på konjak.

På torget i charmiga **Marostica** spelar man schack med levande spelpjäser.

Vicenza–Venedig, se vägen över Gardasjön.

Österrike–Venedig–Rimnikusten

Gränsen mot Österrike går i **Tarvisio**. En mindre väg löper parallellt med motorvägen. Välj den.

I **Udine** påminner rådhuset om Doge-palatset i Venedig. Kör västerut från Udine, förbi **Pordenone**.

Vittorio Veneto ligger vackert i en trång dal. I **Conegliano** en borg och fasadmålade hus.

Treviso har trivsamt smala gator och kanaler. Klart sevärt alternativ till Venedig. Klädföretaget Benetton har en outlet här.

Härliga stränder norr om Venedig. Semesterorter-na **Lido di Jesolo** och **Bibione** är som gjorda för barnfamiljer.

Chioggia är ett mini-Venedig. Äldriga byggnader, kanaler, genuin atmosfär och färre turister. Sedan förbi **Mésola** till **Comacchio**, som också är en vattenstad.

Stämningsfulla **Ferrara** reser många förbi. Gör inte det! Lucrezia Borgia, dotter till påven Alexander VI, är begravd här i kyrkan Corpus Domini.

Mosaikerna i **Ravenna** bör man se. De finaste hittas i kyrkorna San Vitale och Sant'Apollinare in Classe, och i Galla Placidias mausoleum.

Keramikmuseet MIC i **Faenza** visar fajans och porslin från hela världen. Ordet fajans kommer från stadens namn.

Söder om **Cesenatico** rinner floden Rubicone ut i havet. Julius Caesar passerade här och fällde de bevingade orden: ”Tärningen är kastad”.

Rimini, **Riccione** och **Cattolica** är tre av Adriakustens mest kända badorter. Milslånga stränder. Federico Fellinis filmer utspelar sig ofta i Rimini.

På berget Titano ligger **San Marino**, grundat av stenhuggaren Marino år 301.

En Maserati 250s i sin hemstad Modena.

Verona–Bologna

Söder om Verona är minsta markbit uppodlad. Naturen är ointressant, städerna desto mer sevärd.

Mantova/Mantua regerades länge av den stenrika familjen Gonzaga. Palazzo Ducale är gigantiskt, en hel slottsstad. Se Camera degli Sposi med konstnären Mantegnas fresker.

Till **Cremona** kommer musiker från hela världen för att låta reparera sina fioler. Fiolbyggaren Stradivarius var verksam här på 1600-talet.

Sabbioneta och **Guastalla** är trevliga pausplatser längs vägarna mellan Mantova och Parma.

I **Parma** smakar man lufttorkad skinka och läcker parmesanost. Se träteatern Teatro Farnese i Palazzo della Pilotta. Kompositören Verdi föddes i **Busseto**, utanför Parma.

Modena var familjen Estes stad. Konstskatter, sköna byggnader och snabba bilar, Maserati och Ferrari.

Aldrig blir en Spaghetti Bolognese så god som i matstaden **Bologna**. I staden finns Europas äldsta universitet från 1119, palats, kyrkor, arkader och vackra torg. Två lutande torn – nästan som i Pisa.

Toscana

Florens ses till fots. Missa inte domkyrkan med berömd kupol, bron Ponte Vecchio, Piazza Signoria med Michelangelos David-staty eller konstmuseet Uffizierna. Lyxig shopping på Via Tornabuoni. Minnesvärd utsikt från Fiesole.

Från Florens västerut, på mindre vägar norr om floden Arno. Förbi byar och småstäder som **Artimino** och **Vinci**, där Leonardo da Vinci föddes, **Buggiano** och **Collodi** med vackra trädgårdar.

Lucca omges av en trädbevuxen stadsmur med portar och bastioner. Stämningfull stadskärna. Piazza dell' Anfiteatro var en gång en romersk teater.

Viareggio, klassisk badort med härlig sandstrand. **Marina di Massa** några mil norrut, är charmigare. Marmorbrottet Cave di marmo är en spektakulär sevärdhet, naturskönt beläget i byn **Colonnata** utanför **Carrara**.

Tornet i **Pisa** lutade redan på 1300-talet. Rasrisken är nu undanröjd. Se upp för zoner med bilförbud nära tornet!

Volterra är beläget högt uppe på en klippa och innanför en ringmur. Många spår av etruskerna, som levde här före romarna.

San Gimignano hade skyskrapor redan på medeltiden. Tretton torn står kvar, de syns på långt håll. Massor av turister dagtid. På kvällen lugnt och fridfullt.

Siena är känd för sitt snäckformade torg, den grönviträndiga katedralen och för hästracet Il Palio. Hela centrum är en sevärdhet, en labyrint av gator och gränder.

Kör söderut till vinstaden **Montalcino**. Sedan längs en av Toscanas vackraste vägar, förbi **San Quirico d'Orcia** till **Pienza** och **Montepulciano**. Fortsätt till etruskiska **Chiusi** och vänd norrut.

Cortona har en stadsmur och borg med stilig utsikt. I **Arezzo** kan man i kyrkan San Francesco se 1400-talskonstnären Piero della Francescas fresker. Fortsätt västerut förbi **Castello di Brolio**.

Från Siena väg 222 norrut genom vinbyarna i Chianti. Klassiskt toskanskt landskap med cypresser och böljande fält. Handla vin i **Castellina**, **Radda**, **Volpaia**, **Panzano**, **Greve** med trevligt trekantigt torg, eller i **Strada**. Finns en svart tupp på etiketten är det ett kvalitetsvin. Gör avstickare om du vill, det är lika vackert överallt.

M Sverige – Mötesplatsen för Sveriges bilister
msverige.se

